

AGATHA CHRISTIE

Έγκλημα στον Νείλο

ΤΙΤΛΟΣ ΒΙΒΛΙΟΥ: **Έγκλημα στον Νείλο**

ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΩΤΟΤΥΠΟΥ: *Death on the Nile*

Από τις Εκδόσεις *HarperCollinsPublishers*, Λονδίνο 2014

ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ: Agatha Christie

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ: Δέσποινα Κανελλοπούλου

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ – ΔΙΟΡΘΩΣΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ: Γιώργος Γιαννούσης

ΜΑΚΕΤΑ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ: Τζίνα Γεωργίου

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ: Ραλλού Ρουχωτά

© Agatha Christie Limited, 1937. All rights reserved.

DEATH ON THE NILE, AGATHA CHRISTIE, POIROT, the Agatha Christie Signature and the AC Monogram Logo are registered trademarks of Agatha Christie Limited in the UK and elsewhere. All rights reserved.

© Εξωφύλλου: *HarperCollinsPublishers Ltd.*

© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2020

Πρώτη έκδοση: Εκδόσεις Λυχνάρι, με τον τίτλο «Έγκλημα εν πλω»

Δεύτερη έκδοση: Εκδόσεις ΨΥΧΟΓΙΟΣ, Ιούνιος 2020

Έντυπη έκδοση ISBN 978-618-01-3105-5

Ηλεκτρονική έκδοση ISBN 978-618-01-3106-2

Τυπώθηκε στην Ευρωπαϊκή Ένωση, σε χαρτί ελεύθερο χημικών ουσιών, προερχόμενο αποκλειστικά και μόνο από δάση που καλλιεργούνται για την παραγωγή χαρτί.

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις του Ελληνικού Νόμου (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως η άνευ γραπτής άδειας του εκδότη κατά οποιοδήποτε τρόπο ή μέσο αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, διανομή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση, παρουσίαση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή (ηλεκτρονική, μηχανική ή άλλη) και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε.

Από το 1979

Έδρα:

Τατοΐου 121, 144 52 Μεταμόρφωση

Βιβλιοπωλείο:

Εμμ. Μπενάκη 13-15, 106 78 Αθήνα

Τηλ.: 2102804800 • fax: 2102819550

PSYCHOGIOS PUBLICATIONS S.A.

Publishers since 1979

Head Office:

121, Tatoioi Str., 144 52 Metamorfoosi, Greece

Bookstore:

13-15, Emm. Benaki Str., 106 78 Athens, Greece

Tel.: 2102804800 • fax: 2102819550

e-mail: info@psychogios.gr

www.psychogios.gr • <http://blog.psychogios.gr>

AGATHA CHRISTIE

Έγκλημα στον Νείλο

Μετάφραση: Δέσποινα Κανελλοπούλου

Πρόλογος: Τεύκρος Μιχαηλίδης

ΕΡΓΑ ΤΗΣ ΑΓΚΑΘΑ ΚΡΙΣΤΙ ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ

Η μυστηριώδης υπόθεση στο Στάιλς
Πέντε μικρά γουρουνάκια
Φόνοι με αλφαθητική σειρά
Έγκλημα στο Οριάν Εξπρές
Ο Πουαρό ερευνά
Φόνος στο πρεσβυτέριο
Το πτώμα στη βιβλιοθήκη
Και δεν έμεινε κανένας
Δέκα ύποπτοι για φόνο
Μια αυτοβιογραφία
Έγκλημα στο γκολφ
Η δολοφονία του Ρότζερ Άκροϊντ
Οι Μεγάλοι Τέσσερις
Θανάσιμος κίνδυνος
Οι πρώτες υποθέσεις του Πουαρό
Η φαρμακερή πένα
Πρόσκληση σε φόνο
Ο μυστικός αντίπαλος
Η δοκιμασία της αθωότητας
Το μυστικό του Τσίμνεις
Φόνος στη Μεσοποταμία
Το μυστήριο του Μπλε Τρένου
Τα Χριστούγεννα του Ηρακλή Πουαρό
Τραγωδία σε τρεις πράξεις
Οι άθλοι του Ηρακλή
Σίκαλη στην τσέπη
Ο καθρέφτης ράγισε
N ή M;
Γιατί δε φώναξαν την Έβανς;
Το μυστήριο των επτά ρολογιών
Το μυστήριο του Λίστερντεϊλ
Σιωπηλός μάρτυρας
Έγκλημα στον Νείλο
Έγκλημα κάτω από τον ήλιο
Μυστήριο στην Καραϊβική
Η ξεχασμένη δολοφονία
Ο φόνος είναι εύκολος
Η εξαφάνιση της γηραιάς κυρίας
Ο Ωχρός Ίππος
Το μυστήριο του Σίταφορντ

*Στη Σίμπιλ Μπερνέτ,
που επίσης λατρεύει να ταξιδεύει στον κόσμο*

Περιεχόμενα

Πρόλογος στην ελληνική έκδοση	11
Τα κυριότερα πρόσωπα του έργου	23
Πρόλογος της συγγραφέως	27
Μέρος Πρώτο Οι χαρακτήρες με σειρά εμφάνισής τους	29
Μέρος Δεύτερο Αίγυπτος	65

Πρόλογος στην ελληνική έκδοση

Η Άγκαθα Μέρι Κλαρίσα Μίλερ γεννήθηκε την Πέμπτη 15 Σεπτεμβρίου 1890. Κλαρίσα (Κλάρα) ήταν το όνομα της μητέρας της και Μέρι εκείνο της γιαγιάς της. Όσο για το Άγκαθα, αυτό φαίνεται ότι προστέθηκε από τη μητέρα της την τελευταία στιγμή, ενώ η οικογένεια βρισκόταν καθ' οδόν προς την εκκλησία – ενδεχομένως επειδή η Κλάρα Μίλερ λάτρευε το μυθιστόρημα της Ντίνα Μαρία Μούλοκ Κράικ Ο σύζυγος της Άγκαθα. Σύμφωνα με τον πρώτο εκδότη της, Τζον Λέιν, το Άγκαθα είναι και ασυνήθιστο και εύκολο να το θυμάται κανείς. Έτσι, αυτό κατοχυρώθηκε ως το όνομα με το οποίο είναι γνωστή σε ολόκληρο τον κόσμο.

Όπως αναφέρει η ίδια στην αρχή της αυτοβιογραφίας της, τα παιδικά της χρόνια ήταν πολύ ευτυχημένα: «Είχα ένα σπίτι κι έναν κήπο που λάτρευα· μια σοφή και υπομονετική νταντά· για πατέρα και μητέρα δυο ανθρώπους που ήταν πολύ αγαπημένοι». Στερνοπαίδι και χαϊδεμένο της οικογένειας, η Άγκαθα είχε δύο μεγαλύτερα αδέρφια, τη Ματζ (που τη φώναζε Πάνκι) και τον Μόντι. Η εκ μητρός γιαγιά της, Μέρι-Αν, έπαιξε κι αυτή σημαντικό ρόλο στην ανατροφή της· αργότερα η Άγκαθα τη χρησιμοποίησε ως πρότυπο για τη Μις Μαργλ.

Το 1910, παρέα με τη μητέρα της, πέρασε τρεις μήνες στο Κάιρο, τον ιδανικό χειμερινό προορισμό εκείνης της εποχής για τη μεσαία τάξη της Βρετανίας. Η Άγκαθα απόλαυσε τις κοσμικές διασκεδάσεις που προσέφερε η πόλη – χορούς, κούρσες, λεμβοδρομίες–,

ενώ δεν έδειξε κανένα ενδιαφέρον για τις αρχαιότητες και την αιγυπτιακή ιστορία, κάτι που ξενίζει, αν σκεφτεί κανείς πόσο την απασχόλησαν αυτά τα θέματα στα χρόνια που ακολούθησαν. Είναι, μάλιστα, ενδιαφέρον ότι αρνήθηκε να συμμετάσχει σε μια κρουαζιέρα στον Νείλο, κατά την οποία θα επισκεπτόταν το Καρνάκ και το Λούξορ!

Ήδη όμως η Άγκαθα, που ήταν μόλις είκοσι ετών, είχε αρχίσει να καλλιεργεί την αγαπημένη της συνήθεια: να παρατηρεί τους ανθρώπους γύρω της και να πλάθει χαρακτήρες για τις ιστορίες της. Μια ελκυστική νεαρή γυναίκα και οι δύο θαυμαστές της, πρόσωπα που συναντούσε συχνά στα δείπνα μετά τους χορούς, βρήκαν τη θέση τους στο πρώτο της μυθιστόρημα *Snow Upon the Desert*. Ατυχώς, όταν το υπέβαλε σε διάφορους εκδότες, με το ψευδώνυμο *Monosyllaba*, αυτοί το απέρριψαν. Αξίζει να παρατηρήσουμε ότι, όταν έγραψε το Έγκλημα στον Νείλο, συμπεριέλαβε στους χαρακτήρες μία μάλλον κωμική, ξεπεσμένη συγγραφέα, την κυρία Ότερμπορν, που ταξιδεύει μαζί με την κόρη της και που έχει έρθει στην κρουαζιέρα με σκοπό να συγκεντρώσει υλικό για το επόμενο βιβλίο της που θα φέρει τίτλο... *Snow Upon the Desert*.

Αργότερα, αυτή η πρώτη αιγυπτιακή εμπειρία της αποτέλεσε το θέμα του μυθιστορήματος *Unfinished Portrait* που εκδόθηκε το 1934 με το ψευδώνυμο *Mary Westmacott*. Η ίδια η Άγκαθα, με το όνομα Σίλια, είναι ο κύριος χαρακτήρας του βιβλίου. Με το ίδιο ψευδώνυμο η Άγκαθα εξέδωσε συνολικά έξι μυθιστορήματα με αισθηματικό-κοινωνικό περιεχόμενο.

Ύστερα από αρκετές ασήμαντες αισθηματικές περιπέτειες και έναν αποτυχημένο αρραβώνα η Άγκαθα γνώρισε, το 1912, τον Άρτσιμπαλντ Κρίστι. Παντρεύτηκαν την παραμονή των Χριστουγέννων του 1914. Ο Άρτσι, που με το ξέσπασμα του πολέμου είχε επιστρατευθεί, επέστρεψε με άδεια από το μέτωπο γι' αυτόν ακριβώς τον σκοπό. Το μοναδικό παιδί της, η Ρόζαλιντ, γεννήθηκε το 1919.

Την ίδια χρονιά ο εκδοτικός οίκος *The Bodley Head* την ενημέρωσε ότι είχε τελικά αποφασίσει να εκδώσει το μυθιστόρημά της *H* μυστηριώδης υπόθεση στο Στάιλς. Ήταν το πρώτο από τα 66 μυθι-

στορήματά της – 33 με πρωταγωνιστή τον Ηρακλή Πουαρό. Το μυθιστόρημα είχε ήδη λάβει έξι απορριπτικές απαντήσεις από άλλους εκδότες, ενώ ο Bodley Head το κρατούσε επί δύο χρόνια χωρίς να της δίνει κάποια απάντηση.

Το 1925, όταν η Κρίστι απέκτησε δικό της σπίτι στο Σάνινγκντεϊλ, μια πόλη σε απόσταση 35 χιλιομέτρων από το Λονδίνο, αποφάσισε να του δώσει το όνομα Στάιλς και να κρεμάσει στην είσοδό του τον πίνακα που είχε χρησιμοποιηθεί για το εξώφυλλο του βιβλίου. Το σπίτι στο Σάνινγκντεϊλ είχε τη φήμη ότι ήταν γρουσουζίκιο, αφού οι τρεις προηγούμενοι κάτοχοί του είχαν βρεθεί αντιμέτωποι με διάφορες κακοτυχίες. Ούτε στο ζεύγος Κρίστι έφερε τύχη. Έναν χρόνο μετά την εγκατάστασή τους εκεί, ο Άρτσι, που είχε συνάψει δεσμό με κάποια Νάνσι Νιλ, ζήτησε διαζύγιο. Αυτό προκάλεσε έναν ισχυρό νευρικό κλονισμό στην Άγκαθα, η οποία ξαφνικά εξαφανίστηκε χωρίς να ενημερώσει κανέναν. Η φυγή της, που αποδόθηκε σε παροδική κρίση αμνησίας, προκάλεσε αναστάτωση στη βρετανική κοινή γνώμη και απασχόλησε τα πρωτοσέλιδα των εφημερίδων. Τελικά, ύστερα από δέκα μέρες εντοπίστηκε σε μια πανσιόν υδροθεραπείας στο Γιόρκσαϊρ, όπου είχε καταλύσει με το όνομα Τερέζα Νιλ.

Το διαζύγιο εκδόθηκε το 1928 και αμέσως μετά η Άγκαθα εγκατέλειψε την Αγγλία, αρχικά για την Κωνσταντινούπολη και στη συνέχεια για τη Βαγδάτη. Τα ταξίδια της στη Μέση Ανατολή με το Οριάν Εξηπρές αποτέλεσαν τη βασική πηγή έμπνευσης για τα ονομαστά ταξιδιωτικά - αστυνομικά μυθιστορήματά της. Επίσης, της εξασφάλισαν τη γνωριμία με τον δεύτερο σύζυγό της, τον αρχαιολόγο Μαξ Μαλόουν, τον οποίο γνώρισε σε ένα ταξίδι της στη Βαγδάτη. Παντρεύτηκαν το 1930 και έμειναν μαζί ως τον θάνατο της Άγκαθα, το 1976. Για το έργο της τιμήθηκε με τον τίτλο της Dame Commander of the Order of the British Empire, ενώ ο σύζυγός της πήρε τον τίτλο του Sir ως επιβράβευση των αρχαιολογικών ερευνών του.

* * *

Το 1933 η Άγκαθα μαζί με τον δεύτερο σύζυγό της, Μαξ, και την κόρη της ταξίδεψαν στην Αίγυπτο. Στο Ασουάν διανυκτέρευσε στο ξενοδοχείο Cataract. Η σουίτα 1201 του ξενοδοχείου φέρει σήμερα το όνομά της. Από εκεί επιβιβάστηκαν σε ένα ποταμόπλοιο για μια κρουαζιέρα στον Νείλο, όπως ακριβώς και οι ήρωες του μυθιστορήματος. Στη διάρκεια του ταξιδιού η Άγκαθα και η Ρόζαλιντ –που ήταν τώρα 14 ετών– πέρασαν αρκετές ώρες σκαρώνοντας ιστορίες σχετικά με τους συνταξιδιώτες τους. Ιδιαίτερη εντύπωση τους έκανε μια εξαιρετικά αυταρχική, δεσποτική γυναίκα, την οποία η Άγκαθα χρησιμοποίησε ως πρότυπο για να δημιουργήσει την πρώην δεσμοφύλακα Μις Μπόιντον. Αρχικά, όπως προκύπτει από τα πρώτα σκαριφήματα, η Μις Μπόιντον και η υποταγμένη στην τυραννία της οικογένειά της προορίζονταν για χαρακτήρες στο Έγκλημα στον Νείλο. Τελικά, η Κρίστι αποφάσισε να τους επιφυλάξει έναν πολύ πιο σημαντικό ρόλο, σε ένα μεταγενέστερο μυθιστόρημα, το Appointment with Death, που κυκλοφόρησε το 1938.

Αντίθετα με την πρώτη επίσκεψή της, αυτή τη φορά η Άγκαθα ενδιαφέρθηκε ιδιαίτερα για την ιστορία της Αιγύπτου και ειδικότερα για τη θρησκεία των αρχαίων Αιγυπτίων. Το 1937, περίπου την ίδια εποχή που έγραφε και το Έγκλημα στον Νείλο, η Άγκαθα έγραψε και ένα θεατρικό έργο με τίτλο Akhnaton. Κεντρικός ήρωάς του είναι ο φαραώ Αμενχοτέπ (ή Αμένοφισ) Δ΄, που βασίλευσε γύρω στο 1350 π.Χ. και είναι περισσότερο γνωστός ως Ακενατόν. Ο ήρωας, που, σύμφωνα με την ιστορία, επιχείρησε να αντιπαθεί στο ιερατικό κατεστημένο και να εγκαθιδρύσει μια μονοθεϊστική θρησκεία, παρουσιάζεται ως μια τραγική φιγούρα, ασυμβίβαστα προσηλωμένη στα πιστεύω της. Το έργο κυκλοφόρησε το 1973 σε βιβλίο, αλλά δεν ανέβηκε ποτέ στο θεατρικό σανίδι. Ας μη θεωρηθεί, ωστόσο, ότι η Άγκαθα έτρεφε ιδιαίτερη συμπάθεια στους κάθε λογής ιδεολόγους. Συχνά στα βιβλία της οι καρικατούρες φανατικών κάθε λογής χρησιμοποιούνται για να προσθέσουν έναν τόνο ευθυμίας. Στο ανά χειρας έργο αυτόν τον ρόλο έχει αναλάβει ο κύριος Φέργκιουσσον, τον οποίο η συγγραφέας απολαμβάνει να γελοιοποιεί με κάθε τρόπο.

Η ιστορία της συγγραφής του μυθιστορήματος Έγκλημα στον Νείλο είναι αρκετά περίπλοκη. Τον Νοέμβριο του 1934 η Κρίστι εξέδωσε τη συλλογή διηγημάτων Parker Pyne Investigates, με πρωταγωνιστή τον ομώνυμο ιδιόρρυθμο ντετέκτιβ – που εμφανίζεται σε ακόμη δύο έργα της. Ένα από τα 12 διηγήματα φέρει τον τίτλο Έγκλημα στον Νείλο και περιγράφει μια δολοφονία με δηλητήριο στη διάρκεια μιας κρουαζιέρας στον ποταμό.

Αργότερα η Κρίστι άρχισε να γράφει ένα θεατρικό έργο με τίτλο Moon on the Nile. Ωστόσο, στα μισά της διαδρομής άλλαξε γνώμη και αποφάσισε αντί για θεατρικό έργο να γράψει μυθιστόρημα. Παρόλο που και το μυθιστόρημα έφερε τον τίτλο Έγκλημα στον Νείλο, είχε εντελώς διαφορετική υπόθεση από αυτήν του διηγήματος. Αυτή τη φορά πρωταγωνιστής ήταν ο Ηρακλής Πουαρό.

Το μυθιστόρημα αρχίζει με μια παρουσίαση των ηρώων του, στον φυσικό τους χώρο, τη στιγμή που καθέννας τους, για δικό του λόγο, ετοιμάζεται να ταξιδέψει. Κοινός τους προορισμός το ξενοδοχείο Cataract στο Ασουάν, ακριβώς απέναντι από τη νήσο Ελεφαντίνη. Από εκεί θα μεταβούν στη μικρή πόλη Σελάλ, απ' όπου θα επιβιβαστούν στο ποταμόπλοιο Karnak για μια επταήμερη κρουαζιέρα ως τον δεύτερο καταρράκτη. Και κάποια στιγμή, μέσα στο μαγευτικό σκηνικό που συνθέτουν η φυσική ομορφιά του Νείλου και η χλιδή του ποταμόπλοιου Karnak, θα γίνει το πρώτο έγκλημα...

Το βιβλίο έτυχε πολύ καλής αποδοχής, τόσο στη Μεγάλη Βρετανία όσο και στις ΗΠΑ:

Στον Observer της 14ης Νοεμβρίου 1937 ο κριτικός Έντουαρντ Πόις Μάδερς, που συνήθιζε να υπογράφει ως «Τορκεμάδα», λέει: «Με το Έγκλημα στον Νείλο η Άγκαθα Κρίστι πέτυχε διάνο, κατευθείαν στο μάτι του ταύρου. Η εμφάνιση του ενός πτώματος μετά το άλλο σε ένα συμπόσιο θανάτου παρουσιάζεται ως απόλυτα λογική, ενώ το ακλόνητο –για όλους εκτός από τον Πουαρό– άλλοθι είναι μεγαλοφυές. Όταν εξήντα σελίδες πριν από το τέλος ο Πουαρό συνοψίζει τις ενδείξεις, ο αναγνώστης γίνεται έξαλλος με τον εαυτό του. Όταν τελικά ο μικροσκοπικός Βέλγος μάς απο-

καλύπτει την αλήθεια, η οργή εξαλείφεται από τον θαυμασμό».

Στην εφημερίδα *The Scotsman* της 11ης Νοεμβρίου 1937 αναφέρεται ότι «ένα μυθιστόρημα της Άγκαθα Κρίστι, ειδικότερα όταν υπάρχει ο Ηρακλής Πουαρό που χρησιμοποιεί τα μικρά φαιά κύτταρά του, αποτελεί σε κάθε περίπτωση γεγονός. Είναι θέμα προσωπικής άποψης του καθενός αν υπάρχει κάποιος που να ξεπερνά τη συγγραφέα στη δεινότητα να στήνει μια απροσδόκητη ανατροπή στα τελευταία κεφάλαια· ευσταθεί πάντως η άποψη ότι δεν υπάρχει. Ωστόσο στο Έγκλημα στον Νείλο η λύση του μυστηρίου δεν περιέχει το ξαφνικό σοκ της έκπληξης, στο οποίο έχουν συνηθίσει οι θιασώτες της Άγκαθα ή, τουλάχιστον, δε θα έπρεπε να είναι έτσι, με την προϋπόθεση να διαβάσει κανείς προσεκτικά κάποιο συγκεκριμένο κεφάλαιο και να εξετάσει ως το τέλος τις συνέπειες κάποιων υπαινιγμών που αφήνει ο Πουαρό».

Στη στήλη των βιβλίων των *New York Times* της 6ης Φεβρουαρίου 1938 ο Άιζακ Άντερσον έγραψε: «Έχετε κάθε λόγο να προσδοκάτε σπουδαία πράγματα από έναν τέτοιο συνδυασμό [της Άγκαθα Κρίστι και του Πουαρό] και δεν πρόκειται να απογοητευθείτε».

Τέλος, ο Ε.Ρ. Πάνσον έγραψε στον *Guardian* στις 10 Δεκεμβρίου 1937: «Για να αποφασίσει κανείς αν ένας μυθιστοριογράφος έχει πραγματικό λογοτεχνικό ταλέντο, είναι καλή ιδέα να εξετάσει αν οι δευτερεύοντες χαρακτήρες του βιβλίου – αυτοί στους οποίους ο συγγραφέας έχει πιθανότατα αφιερώσει τη μικρότερη προσπάθεια – έχουν μέσα στην αφήγηση τη δική τους αυτόνομη προσωπικότητα. Είναι μια δοκιμασία που η κυρία Κρίστι έχει επανειλημμένα περάσει με επιτυχία, κάτι που ισχύει ακόμα περισσότερο στο νέο βιβλίο της».

Το 1943, μετά την επιτυχία του θεατρικού έργου *Και δεν έμεινε κανένας*, ο ατζέντης της τής πρότεινε να γράψει ένα έργο με πρωταγωνιστή τον Πουαρό. Από τη μεριά του, ο στενός της φίλος, ηθοποιός Φράνσις Σάλιβαν, που το 1930 είχε υποδυθεί τον Πουαρό στο θεατρικό έργο *Black Coffee*, της δήλωσε την επιθυμία του να παίξει ξανά τον Βέλγο ντετέκτιβ· της είπε, μάλιστα, ότι θα ήταν μια πολύ καλή ιδέα να ολοκληρώσει το θεατρικό *Moon on the Nile*, που

είχε παραμεριστεί για χάρη του μυθιστορήματος. Η Άγκαθα, που είχε ήδη αρχίσει να αντιπαθεί τον Πουαρό, δέχτηκε, υπό τον όρο ο Βέλγος ντετέκτιβ να αντικατασταθεί. Έπειτα από σκληρές διαπραγματεύσεις με τον Σάλιβαν και τον ατζέντη της, κατέληξαν να αντικαταστήσουν τον Πουαρό με έναν... επίσκοπο. Το έργο ανέβηκε με επιτυχία στο Wimbledon Theatre και στη συνέχεια στο West End. Επαναλήφθηκε και την επόμενη χρονιά, αφού πρώτα μετονομάστηκε σε Hidden Horizon. Στις ΗΠΑ προτιμήθηκε ο αρχικός τίτλος Έγκλημα στον Νείλο.

Τέλος, το 1978, δύο χρόνια μετά τον θάνατο της Άγκαθα Κρίστι και τέσσερα μετά την εντυπωσιακή επιτυχία της ταινίας Έγκλημα στο Οριάν Εξπρές, το Έγκλημα στον Νείλο παίχτηκε στη μεγάλη οθόνη. Η ταινία ήταν σε μεγάλο βαθμό πιστή στο βιβλίο, με μερικές μικρές διαφορές, οι περισσότερες από τις οποίες υπηρετούσαν την οικονομία του έργου: κάποιοι δευτερεύοντες χαρακτήρες συγχωνεύτηκαν και κάποιοι άλλαξαν ρόλο μέσα στην πλοκή, με σκοπό να ενισχυθεί η θεατρικότητα. Μόνο μία αλλαγή ενδέχεται να είχε πολιτική σκοπιμότητα. Στο βιβλίο, ένας από τους επιβάτες του ποταμόπλοιου είναι αγκιτάτορας και έχει σκοπό να υποκινήσει την εξέγερση του πληθυσμού ενάντια στη Βρετανική Αυτοκρατορία. Το 1937 κάτι τέτοιο ήταν αποδεκτό, πόσο μάλλον που ο αγκιτάτορας περιγράφεται με τα πιο μελανά χρώματα. Αντίθετα, το 1978, με τη Μέση Ανατολή να είναι κυριολεκτικά μια μπαρουταποθήκη, η παρουσία, μεταξύ των προσώπων, ενός επαγγελματία επαναστάτη δεν μπορούσε να είναι αποδεκτή, οπότε ο ήρωας –που στο βιβλίο έχει αρκετά σημαντικό ρόλο– απαλείφθηκε.

Από την άλλη, ενώ το μυθιστόρημα είναι εξαιρετικά προσεγμένο ως προς τα γεωγραφικά στοιχεία, η ταινία, που απαιτούσε μια τεράστια ποικιλία εικόνων τουριστικού χαρακτήρα, παραβιάζει κάθε λογής γεωγραφικό κανόνα. Το ποταμόπλοιο ξεκινά από το Ασουάν, πηγαίνει στο Καρνάκ και από εκεί στο Αμπού Σίμπελ, κάτι που είναι αδύνατο, αφού ένα μέρος του ποταμού ανάμεσα στο Ασουάν και το Αμπού Σίμπελ δεν είναι πλωτό λόγω της ύπαρξης

του πρώτου καταρράκτη. Αντίθετα, το μυθιστόρημα, λαμβάνοντας υπόψη τα γεωγραφικά δεδομένα, μεταφέρει τους ταξιδιώτες με τρένο από το Ασουάν στην πόλη Σελάλ, παρακάμπτοντας τον καταρράκτη, και τους επιβιβάζει εκεί στο ποταμόπλοιο για το Αμπού Σίμπελ. Ακόμα, στην ταινία εμφανίζονται οι Πυραμίδες και η Σφίγγα, που απέχουν εκατοντάδες χιλιόμετρα από το Ασουάν και δε θα μπορούσαν σε καμιά περίπτωση να αποτελέσουν μέρος της ίδιας κρουαζιέρας.

Ως αντιστάθμισμα για τις γεωγραφικές ανακρίβειες, η ταινία είναι στελεχωμένη από διαλεκτούς ηθοποιούς, ακόμα και για τους δευτερεύοντες ρόλους. Ο Πίτερ Ουσίνιοφ ενσαρκώνει έναν εξαιρετικά επιτυχημένο Πουαρό, ενώ και οι υπόλοιποι χαρακτήρες αναδεικνύονται χάρη στην τέχνη και το ταλέντο των Τζέιν Μπίρκιν, Λόις Τουλς, Μπέτι Ντέιβις, Μία Φάροου, Τζον Φιντς, Ολίβια Χάσεϊ, Τζορτζ Κένεντι, Άντζελα Λάνσμερι, Σάιμον ΜακΚόρκιντεϊλ, Ντέιβιντ Νίβεν και Μάγκι Σμιθ.

* * *

Προτού κλείσουμε αυτό το σημείωμα, οφείλουμε να πούμε λίγα λόγια για τη μακροχρόνια ιστορία αγάπης και μίσους, τη συναισθηματική, δηλαδή, σχέση της Άγκαθα Κρίστι με τον Ηρακλή Πουαρό. Ο Πουαρό γεννήθηκε από την πένα της Κρίστι το 1920, στο μυθιστόρημα Η μυστηριώδης υπόθεση στο Στάιλς, ενώ η τελευταία ιστορία του βραχύσωμου Βέλγου με το εντυπωσιακό μουστάκι γράφτηκε το 1972 και έφερε τον τίτλο Elephants Can Remember. Συνολικά ο Πουαρό πρωταγωνιστεί σε 33 μυθιστορήματα, τέσσερις συλλογές διηγημάτων, τέσσερις νουβελέτες και τέσσερα διηγήματα που δημοσιεύτηκαν σε διάφορους συλλογικούς τόμους. Έτσι το Curtain, η τελευταία υπόθεση του Πουαρό, που γράφτηκε στις αρχές της δεκαετίας του 1940, βρίσκεται χρονικά κάπου στο μέσο της αλυσίδας παραγωγής. Ζώντας τη θύελλα των βομβαρδισμών του Λονδίνου, φαίνεται πως η Άγκαθα, φοβούμενη ότι

υπήρχε το ενδεχόμενο να σκοτωθεί, φρόντισε να προγραμματίσει τον θάνατο τόσο του Πουαρό όσο και της αγαπημένης της Μις Μαρπλ, διασφαλίζοντας ότι δε θα πεθάνουν πριν από εκείνη. Το *Curtain* και το αντίστοιχο Η ξεχασμένη δολοφονία κατατέθηκαν σε τραπεζική θυρίδα με την εντολή να εκδοθούν μετά τον θάνατό της. Μάλιστα, αντίγραφα στάλθηκαν, για μεγαλύτερη ασφάλεια, και σε θυρίδα στην Αμερική.

Εξαιρετικά προνοητική, λοιπόν, η Κρίστι απέφυγε το πάθημα του ινδάλματός της, του σερ Άρθουρ Κόναν Ντόιλ, που, ύστερα από έξι χρόνια επιτυχημένης παρουσίας σε περιοδικά και βιβλία του Σέρλοκ Χολμς, τον βαρέθηκε και αποφάσισε να τον «σκοτώσει». Αυτό έγινε το 1893, στο διήγημα Το τελικό πρόβλημα. Δέκα χρόνια αργότερα όμως, κάτω από την πίεση του αναγνωστικού κοινού, αλλά και των οικονομικών του προβλημάτων, ο Ντόιλ υποχρεώθηκε να «αναστήσει» τον ήρώά του και να συνεχίσει να γράφει ιστορίες γι' αυτόν για άλλα 24 χρόνια.

Ας δούμε πώς περιγράφει η ίδια η δημιουργός τη γέννηση του πιο διάσημου ήρώά της. Βρισκόμαστε στο 1916, στην καρδιά του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου. Η Άγκαθα εργάζεται στο Τορκί, σε ένα νοσοκομείο για τραυματίες πολέμου, και στον ελεύθερο χρόνο της σχεδιάζει το πρώτο της αστυνομικό μυθιστόρημα:

«Φυσικά, θα έπρεπε να υπάρχει ένας ντετέκτιβ. Εκείνη την εποχή ήμουν προσηλωμένη στην παράδοση του Σέρλοκ Χολμς. Θα έπρεπε να επινοήσω τον δικό μου ντετέκτιβ και αυτός θα έπρεπε να έχει έναν φίλο, ένα είδος κωμικού βοηθού. [...] Άρχισα να συλλογίζομαι τους ντετέκτιβ που είχα γνωρίσει και θαυμάσει στα βιβλία. Υπήρχε βέβαια ο ένας και μοναδικός Σέρλοκ Χολμς – αυτόν ποτέ δε θα κατάφερνα να τον μιμηθώ. Ήταν και ο Αρσέν Λουπέν – αυτός τώρα τι ήταν, εγκληματίας ή ντετέκτιβ; Σε κάθε περίπτωση, δεν ήταν ο τύπος μου. Υπήρχε και ο νεαρός δημοσιογράφος, ο Ρουλεταμπιλ, από το Μυστήριο του κίτρινου δωματίου – ένα τέτοιου είδους πρόσωπο θα ήθελα να επινοήσω: κάποιον που να μην είχε ήδη χρησιμοποιηθεί. Τι να είναι αυτός; Μαθητής; Δύσκολο. Επιστήμονας; Και τι

ήξερα εγώ για τους επιστήμονες; Ύστερα θυμήθηκα τους Βέλγους πρόσφυγες. Υπήρχε μια ολόκληρη αποικία από Βέλγους πρόσφυγες που ζούσαν στη συνοικία του Τορ. [...] Αν δημιουργούσα έναν πρόσφυγα αξιωματικό της αστυνομίας; Έναν συνταξιούχο αστυνομικό, όχι ιδιαίτερα νέο; Αυτό ήταν μεγάλο σφάλμα. Ως συνέπεια, ο επισημασμένος μου ντετέκτιβ θα είναι τώρα άνω των εκατό ετών. [...] Άφησα την ιδέα να ωριμάζει μέσα μου. [...] Τον φανταζόμουν σαν έναν εμμονικά τακτικό, μικρόσωμο άνδρα. Θα έπρεπε να είναι ιδιαίτερα ευφυής – θα έπρεπε να έχει μικρά φαιά κύτταρα στον εγκέφαλο – να μια ωραία φράση, δεν έπρεπε να την ξεχάσω – ναι, θα έπρεπε να έχει μικρά φαιά κύτταρα. [...] Και αν ονόμαζα τον μικρόσωμο ανθρωπάκο μου Ηρακλή; Το επίθετο με δυσκόλεψε περισσότερο. Τελικά, δεν ξέρω πώς, κατέληξα στο Πουαρό. Μπορεί να το φαντάστηκα, μπορεί και να το είχα διαβάσει στις εφημερίδες. Σε κάθε περίπτωση, δόξα τω Θεώ είχα καταλήξει: Ηρακλής (Ερκίλ) Πουαρό. Μια χαρά».

Είναι ενδιαφέρον ότι, ενώ η Άγκαθα θεωρεί ως πρότυπό της τον Σέρλοκ Χολμς, ο Πουαρό, ως εξιχνιαστής τουλάχιστον, είναι ακριβώς το αντίθετο από τον ήρωα του Ντόιλ: Ο Σέρλοκ εξετάζει με ιδιαίτερη προσοχή τα τεκμήρια, σέρνεται στο πάτωμα για να βρει μια τρίχα, ένα σπιρτόξυλο ή λίγη στάχτη από πούρο, βγάζει συμπεράσματα από έναν λεκέ ή μια γρατζουνιά σε ένα ρολόι. Αντίθετα, ο Πουαρό (που η ναρκισσιστική φύση του δε θα του επέτρεπε, ούτως ή άλλως, να συρθεί ποτέ στο πάτωμα) παρατηρεί τους ανθρώπους, μελετά την ψυχολογία τους, τις σχέσεις τους, τον χαρακτήρα τους. Πρεσβεύει τη θεωρία ότι συγκεκριμένοι άνθρωποι εκτελούν συγκεκριμένου τύπου εγκλήματα. Η κύρια μέθοδός του είναι να ενθαρρύνει τους ανθρώπους να μιλούν. Μέσω λογικών συλλογισμών καταλήγει στο ποια τεκμήρια πρέπει να αναζητήσει, κάτι που για τον Σέρλοκ Χολμς θα ήταν ανήκουστο. Ο αναγνώστης του παρόντος ας έχει και αυτό κατά νου, όταν θα διαβάσει πώς συμπέρανε ο Πουαρό την ύπαρξη ενός τρίτου πυροβολισμού.

Παρόλο που η Άγκαθα οφείλει το μεγαλύτερο μέρος της επιτυ-

χίας της στον Ηρακλή Πουαρό, η σχέση της μαζί του δεν ήταν πάντα αρμονική. Το βράδυ που υπέγραψε το συμβόλαιο με τον οίκο Bodley Head, για την έκδοση του πρώτου της βιβλίου, πήγαν με τον Άρτσι σε ένα χορευτικό κέντρο για να το γλεντήσουν. Γράφει στην αυτοβιογραφία της: «Υπήρχε κι ένα τρίτο πρόσωπο στη συντροφιά μας, παρόλο που τότε δεν το είχα αντιληφθεί. Ο Ηρακλής Πουαρό, ο Βέλγος που επινόησα, κρεμόταν γύρω από τον λαιμό μου, γραπωμένος πάνω μου όπως ο Γέρος της θάλασσας». Την ώρα λοιπόν που η Άγκαθα κάνει μια αναδρομή στη ζωή της, φαντάζεται τον Πουαρό να έχει κολλήσει πάνω της όπως ο ήρωας του Έρνεστ Χέμινγουεϊ που αρνείται να αφήσει τη λεία του, έστω κι αν αυτή δεν είναι πια τίποτα άλλο παρά ένα τεράστιο κόκαλο.

Με το πέρασμα των χρόνων η Άγκαθα δείχνει όλο πιο πολύ να ζηλεύει τον ήρωά της για τις επιτυχίες του. Η προτίμηση που δείχνουν σε αυτόν αναγνώστες και εκδότες την εξοργίζει. Σε ένα γράμμα προς τον ατζέντη της, τον Έντμουντ Κορκ, γράφει: «Ο Πουαρό είναι μάλλον ανυπόφορος. Αυτό ισχύει για τους περισσότερους δημόσιους άνδρες που έχουν ζήσει πολύ καιρό. Κανένας τους όμως δεν είναι πρόθυμος να αποσυρθεί! Φοβάμαι πως ούτε και ο Πουαρό θα το κάνει – τουλάχιστον όσο θα συνεχίζει να αποτελεί την κύρια πηγή εσόδων μου».

Η Κρίστι ήταν ιδιαίτερα διστακτική να εγκρίνει την οπτικοποίηση των ηρώων της. Την ενοχλούσε ακόμα και η απεικόνισή τους στα εξώφυλλα των βιβλίων της. Πίστευε ότι, για να είναι αναγνωρίσιμοι οι χαρακτήρες της, θα πρέπει οι λεπτομέρειες της εμφάνισής τους να αφήνονται στη φαντασία του αναγνώστη. Αντίθετα με τις άλλες μορφές τέχνης, στη λογοτεχνία αυτό είναι εφικτό.

Το γεγονός ότι το 1972 επέτρεψε να απεικονιστεί ο Πουαρό σε ένα γραμματόσημο της Νικαράγουα, που τίμησε τα πενήντάχρονα της Ιντερπόλ εκδίδοντας μια σειρά γραμματοσήμων που απεικόνιζαν τους πιο διάσημους ντετέκτιβ της λογοτεχνίας, είναι ενδεικτικό της διάθεσής της. «Μοιάζει», είπε στον Κορκ, σχολιάζοντας το γραμματόσημο, «σαν να ξεπηδούν από το κεφάλι του άφθονα έντερα. Υπο-

θέτω πως έτσι φαντάστηκε κάποιος τα μικρά φαιά κύπταρα». Και με αυτή τη σαρκαστική παρατήρηση, κλείνει οριστικά τη σχέση της με τον πιο διάσημο ήρωά της.

Τεύκρος Μιχαηλίδης

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Christie, Agatha, *Μια αυτοβιογραφία*, Εκδόσεις ΨΥΧΟΓΙΟΣ, 2018.

Morgan, Janet, *Agatha Christie: A Biography*, Harper Collins, 1985.

Thompson, Laura, *Agatha Christie, An English Mystery*, Headline, 2007.

Ιστοσελίδα <https://www.agathachristie.com/> Προσπελάστηκε στις 6/5/2019.

Τα κυριότερα πρόσωπα του έργου

Ηρακλής Πουαρό

Βετεράνος Βέλγος ντετέκτιβ, βρίσκεται στην Αίγυπτο για διακοπές, αλλά, όταν διαπράττεται ο πρώτος φόνος πάνω στο κρουαζιερόπλοιο στον Νείλο, αναλαμβάνει να διαλευκάνει την υπόθεση.

Συνταγματάρχης Ρέις

Παλιός γνωστός του Πουαρό, ο οποίος βρίσκεται στο πλοίο με αφορμή μια άλλη αποστολή και βοηθάει τον Πουαρό στις έρευνες.

Λινέτ Ντόιλ (το γένος Ρίτζγουεϊ)

Νεαρή πλούσια κληρονόμος, η οποία παντρεύεται τον αρραβωνιαστικό της καλύτερης της φίλης και φεύγει ταξίδι του μέλιτος στην Αίγυπτο.

Ζακλίν ντε Μπελφόρ

Η καλύτερη φίλη της Λινέτ, πρώην μνηστή του Σάιμον Ντόιλ. Όταν ο Σάιμον παντρεύεται τη Λινέτ, η Ζακλίν αποφασίζει να τους ακολουθήσει στο ταξίδι του μέλιτος και να εμφανίζεται διαρκώς μπροστά τους.

Σάιμον Ντόιλ

Αρραβωνιαστικός της Ζακλίν και μετέπειτα σύζυγος της Λινέτ. Φτωχός επαρχιώτης, με γοητευτικό παρουσιαστικό και απλοϊκό μυαλό.

Τιμ Άλερτον

Κοσμοπολίτης «συγγραφέας», που λατρεύει τη μητέρα του και περνά τον περισσότερο χρόνο του μαζί της.

Κυρία Άλερτον

Η μητέρα του Τιμ, μια καλοβαλμένη πεννητάρα, που αναπτύσσει μεγάλη συμπάθεια για τον Πουαρό.

Μαρί Βαν Σκάιλερ

Πλούσια Αμερικανίδα γεροντοκόρη, που αποφασίζει να ταξιδέψει στην Ευρώπη και την Αίγυπτο μαζί με τη νοσοκόμα και μια νεαρή εξαδέλφη της. Τέρας αλαζονείας, κακότητα και ακατάδεκτη απέναντι στους πάντες.

Κορνίλια Ρόμπσον

Η νεαρή ξαδέλφη της δεσποινίδος Βαν Σκάιλερ, μια άβγαλτη, καλόκαρδη κοπέλα, πρόθυμη να κάνει όλα τα θελήματα της ηλικιωμένης ξαδέλφης της.

Δεσποινίς Μπάουερς

Η νοσοκόμα της δεσποινίδος Βαν Σκάιλερ, πάντα αποτελεσματική και συγκροτημένη.

Άντριου Πένινγκτον

Ο Αμερικανός διαχειριστής της περιουσίας της Λινέτ, ο οποίος ταξιδεύει στην Αίγυπτο, μόλις μαθαίνει πως η Λινέτ παντρεύτηκε και βρίσκεται εκεί για τον μήνα του μέλιτος.

Τζιμ Φάνθορν

Νεαρός Άγγλος δικηγόρος, εργάζεται στη δικηγορική εταιρεία που εκπροσωπεί τη Λινέτ. Φεύγει για την Αίγυπτο, μόλις μαθαίνει πως η Λινέτ συνάντησε «τυχαία» τον Πένινγκτον, και υποψιάζεται πως κάτι σκαρώνει ο Αμερικανός διαχειριστής.

Σαλόμι Ότερμπορν

Συγγραφέας «αισθησιακών» βιβλίων, με εξεζητημένη συμπεριφορά και γούστο. Ταξιδεύει στην Αίγυπτο μαζί με την κόρη της, τη Ρόζαλι.

Ρόζαλι Ότερμπορν

Κόρη της Σαλόμι. Πάντα σκυθρωπή και μουτρωμένη, αλλά απόλυτα αφοσιωμένη στη μητέρα της.

Κύριος Φέργκιουσον

Νεαρός κομμουνιστής, ταξιδεύει στην Αίγυπτο «για να μελετήσει τις συνθήκες».

Γκουίντο Ρικέτι

Ιταλός αρχαιολόγος, συνταξιδεύει με τους υπολοίπους για να μελετήσει τους αρχαιολογικούς θησαυρούς της Αιγύπτου.

Δρ Καρλ Μπέσνερ

Διάσημος Γερμανός γιατρός, που διατηρεί μεγάλη κλινική στην Τσεχοσλοβακία. Ταξιδεύει μόνος του και είναι λάτρης της αρχαίας Αιγύπτου.

Λουίζ Μπουρζέ

Η υπηρέτρια της Λινέτ, συνοδεύει την κυρία της στο ταξίδι του μέλιτος.

Τζοάνα Σάουθγουντ

Φίλη της Λινέτ και δεύτερη ξαδέλφη του Τιμ Άλερτον. Κουτσομπόλα και πικρόχολη, ζει πάνω από τις δυνατότητές της και εμφανίζεται συχνά στις κοσμικές σπήλες.

Πρόλογος της συγγραφέως

Το *Έγκλημα στον Νείλο* γράφτηκε όταν επέστρεψα από έναν χειμώνα στην Αίγυπτο. Τώρα πια, κάθε φορά που το ξαναδιαβάζω, επιστρέφω νοερά σε εκείνο το ατμόπλοιο από το Ασουάν στο Ουάιντι Χάλφα. Υπήρχαν αρκετοί επιβάτες στο πλοίο, όμως οι ήρωες αυτού του βιβλίου ταξίδεψαν μονάχα στο μυαλό μου – και λίγο λίγο, καθώς το ατμόπλοιο έπλεε στον Νείλο, τους ένιωθα να αποκοτούν αληθινή υπόσταση. Το βιβλίο έχει πολλούς χαρακτήρες και πολυσύνθετη πλοκή. Πιστεύω ότι το κεντρικό θέμα είναι συναρπαστικό και προσφέρεται για μεταφορά στο θέατρο, ενώ οι τρεις βασικοί πρωταγωνιστές, ο Σάιμον, η Λινέτ και η Ζακλίν, μου φαίνονται ρεαλιστικοί και ολοζώντανοι.

Ο φίλος μου ο Φράνσις Λ. Σάλιβαν, που λάτρευε αυτό το βιβλίο, δεν έπαψε να με παροτρύνει να το διασκευάσω για το θέατρο, πράγμα που τελικά έκανα.

Κατά τη γνώμη μου είναι ένα από τα καλύτερα βιβλία που έχω γράψει με θέμα τα εξωτικά ταξίδια – και αν υποθεθεί πως οι αστυνομικές ιστορίες εντάσσονται στη «λογοτεχνία απόδρασης από την καθημερινότητα» (και γιατί είναι κακό αυτό, παρακαλώ!), τότε ο αναγνώστης έχει την ευκαιρία, από την άνεση της πολυθρόνας του, να αποδράσει σε ηλιόλουστους ουρανοί και καταγάλανα νερά, αλλά και στο μυστήριο ενός εγκλήματος.

Άγκαθα Κρίστι

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

Οι χαρακτήρες με σειρά εμφάνισής τους

«Λινέτ Ρίτζουεϊ!»

«Αυτή είναι!» είπε ο κύριος Μπάρναμπι, ο ιδιοκτήτης του πανδοχείου Three Crowns, σκουντώντας τον συνομιλητή του.

Οι δύο άνδρες κοιτούσαν με γουρλωμένα μάτια και μισάνοιχτο στόμα τη μεγάλη κατακόκκινη Ρολς Ρόις που είχε μόλις σταματήσει μπροστά στο ταχυδρομείο του χωριού.

Από το αυτοκίνητο βγήκε μια κοπέλα χωρίς καπέλο, με ένα φόρεμα που φαινόταν απλό (αλλά μόνο απλό δεν ήταν). Μια κοπέλα με κατάξανθα μαλλιά, λεπτά, αριστοκρατικά χαρακτηριστικά και καλλίγραμμα σώμα· μια κοπέλα απ' αυτές που σπάνια συναντούσε κανείς στο Μάλτον-άντερ-Γουόντ.

Μπήκε στο ταχυδρομείο με σβέλτο, αγέρωχο βήμα.

«Αυτή είναι», επανέλαβε ο κύριος Μπάρναμπι. «Έχει εκατομμύρια...» συνέχισε με χαμηλή φωνή, γεμάτη δέος. «Σκοπεύει να ρίξει πολλά λεφτά σε αυτό το μέρος. Θα φτιάξει πισίνες και ιταλικούς κήπους και αίθουσα χορού. Θα γκρεμίσει το μισό σπίτι και θα το χτίσει απ' την αρχή...»

«Θα φέρει λεφτά στην πόλη μας», είπε ο φίλος του.

Ήταν ένας πολύ λεπτός, μάλλον κακόμοιρος τύπος. Στον τόνο της φωνής του διέκρινες ζηλοφθονία.

Ο κύριος Μπάρναμπι συμφώνησε.

«Ναι, είναι σπουδαία υπόθεση για το Μάλτον-άντερ-Γουόντ. Σπουδαία, σου λέω», είπε αυτάρεσκα. «Θα πάρει επιτέλους τα πάνω του αυτός ο τόπος», πρόσθεσε.

«Σε αντίθεση με τον σερ Τζορτζ», είπε ο άλλος.

«Ε, αυτόν τον έφαγαν τα άλογα», απάντησε συμπονητικά ο κύριος Μπάρναμπι. «Πολύ άτυχος άνθρωπος».

«Πόσο της το πούλησε το σπίτι;»

«Εξήντα ολόκληρα χιλιάρικα, απ' ό,τι άκουσα».

Ο κοκαλιάρης σφύριξε εντυπωσιασμένος.

«Και, απ' ό,τι λένε, θα ξοδέψει άλλα εξήντα για να το φτιάξει!» συνέχισε με θριαμβευτικό ύφος ο κύριος Μπάρναμπι.

«Τρομερό! Και πού, στην ευχή, βρήκε τόσα λεφτά;»

«Στην Αμερική, απ' ό,τι λένε. Η μητέρα της ήταν μοναχοκόρη κάποιου εκατομμυριούχου. Σαν ταινία δεν είναι;»

Η κοπέλα βγήκε από το ταχυδρομείο και μπήκε στο αυτοκίνητο.

Καθώς απομακρυνόταν, ο λιγνός άνδρας την παρακολουθούσε με το βλέμμα του.

«Όλο αυτό μου φαίνεται λάθος», μουρμούρισε. «Που είναι τόσο όμορφη, εννοώ. Και χρήματα, και ομορφιά: σαν πολύ δεν πάει; Όταν μια κοπέλα είναι τόσο πλούσια, δεν έχει το δικαίωμα να είναι και κούκλα. Κι αυτή είναι πραγματικά κούκλα! Έχει τα πάντα. Δεν είναι δίκαιο...»

II

Απόσπασμα από την κοσμική στήλη της *Daily Blague*.

Ανάμεσα στους θαμώνες που δειπνούσαν στο Chez Ma Tante εντόπισα και την καλλονή Λινέτ Ρίτζγουεϊ. Ήταν παρέα με την αξιότιμη Τζοάνα Σάουθγουντ, τον λόρδο Ουίντλασμ και τον κύριο Τόμπι Μπράις. Όπως είναι ευρέως γνωστό, η δεσποινίς Ρίτζγουεϊ είναι κόρη του Μέλουις Ρίτζγουεϊ, που ήταν παντρεμένος με την Άνα Χαρτς. Είναι η κληρονόμος της τεράστιας περιουσίας του παππού της, Λίοπολντ Χαρτς. Η αξιαγάπητη Λινέτ είναι το πιο καυτό θέμα της επικαιρότητας και φημολογείται ότι σύντομα θα

ανακοινωθεί ο αρραβώνας της. Ο λόρδος Ουίντλαμ, πάντως, φαινόταν πολύ ερωτευμένος!

III

«Γλυκιά μου, πιστεύω πως θα γίνει θεϊκό!» είπε η αξιότιμη Τζοάνα Σάουθγουντ, που καθόταν στην κρεβατοκάμαρα της Λινέτ Ρίτζγουεϊ στο Γουόντ Χολ.

Από το παράθυρο φαίνονταν οι κήποι, τα χωράφια και πιο μακριά οι γαλαζωπές σκιές του πυκνού δάσους.

«Είναι τέλειο, δε βρίσκεις;» είπε η Λινέτ, γέρνοντας στο περβάζι.

Το πρόσωπό της έλαμπε από ενθουσιασμό, ζωντάνια και δυναμισμό. Δίπλα της, η Τζοάνα Σάουθγουντ φαινόταν μάλλον θαμπή· μια ψηλόλιγνη εικοσιεπτάχρονη γυναίκα με μακρόστενο, ξύπνιο πρόσωπο και κακοβγαλμένα φρύδια.

«Και προχώρησες τόσο πολύ μέσα σε τόσο λίγο χρόνο! Έφερες πολλούς αρχιτέκτονες;»

«Τρεις».

«Πώς είναι, αλήθεια, οι αρχιτέκτονες; Δε νομίζω να έχω δει ποτέ κανέναν από κοντά».

«Εντάξει ήταν. Αν και ώρες ώρες μου έδιναν την αίσθηση ότι δεν είχαν ίχνος πρακτικού πνεύματος».

«Χρυσή μου, στοιχηματίζω πως αυτό το τακτοποιήσες αμέσως! Είσαι το πιο πρακτικό πλάσμα στον κόσμο!»

Η Τζοάνα πήρε στα χέρια της ένα μαργαριταρένιο κολιέ, που ήταν πάνω στο κομοδίνο.

«Υποθέτω πως αυτά είναι αληθινά, ε, Λινέτ;»

«Φυσικά!»

«Γλυκιά μου, αυτό που για σένα είναι φυσικό για τους περισσότερους δεν είναι καθόλου αυτονόητο. Συνήθως είναι καλλιεργημένα, μη σου πω ψεύτικα, αγορασμένα από τα καλάθια! Μα, αυτά

εδώ είναι πραγματικά απίστευτα... τόσο ομοιόμορφα! Πρέπει να κοστίζουν μια ολόκληρη περιουσία!»

«Δε σου φαίνονται κάπως μπανάλ;»

«Όχι, όχι, καθόλου! Είναι πανέμορφα. Αλήθεια, πόσο κοστίζουν;»

«Γύρω στις πενήντα χιλιάδες».

«Ασύλληπτο ποσό! Δε φοβάσαι μη σου τα κλέψουν;»

«Όχι, τα φοράω συνέχεια... Εξάλλου, είναι ασφαλισμένα».

«Αχ, αγάπη μου, θα μου τα δανείσεις να τα φορέσω ως το βράδυ; Τρελαίνομαι και μόνο στην ιδέα».

Η Λινέτ έβαλε τα γέλια.

«Αν το θέλεις, εννοείται».

«Ξέρεις, Λινέτ, πραγματικά σε ζηλεύω. Έχεις τα πάντα. Είσαι μόλις είκοσι χρονών, δεν έχεις κανέναν πάνω απ' το κεφάλι σου, είσαι πάμπλουτη, κούκλα και σκας από υγεία. Κι έχεις και μυαλό! Πότε γίνεσαι είκοσι ενός;»

«Τον επόμενο Ιούνιο. Θα κάνω ένα μεγαλειώδες πάρτι στο Λονδίνο για την ενηλικίωσή μου».

«Και μετά θα παντρευτείς τον Τσαρλς Ουίντλσαμ; Είναι το αγαπημένο θέμα όλων των δημοσιογραφίσκων που γράφουν στις κουτσομπολίστικες στήλες. Κι εκείνος δεν έχει μάτια για άλλη».

Η Λινέτ σήκωσε αδιάφορα τους ώμους.

«Δεν ξέρω. Προς το παρόν δε θέλω να παντρευτώ κανέναν».

«Αχ, πόσο δίκιο έχεις, αγάπη μου! Τίποτα δεν είναι ίδιο μετά τον γάμο, ε;»

Χτύπησε το τηλέφωνο και η Λινέτ πήγε να το σηκώσει.

«Εμπρός; Ναι;»

Της απάντησε η φωνή του μπάτλερ: «Σας ζητά η δεσποινίς Ντε Μπελφόρ. Να σας περάσω τη γραμμή;»

«Μπελφόρ; Μα, ναι, βεβαίως, πέρασέ την».

Ακούστηκε πρώτα ένα κλικ και μετά μια φωνή· ανυπόμονη, απαλή και λίγο λαχανιασμένη.

«Ναι; Η δεσποινίς Ρίτζγουεϊ; Λινέτ;»

«Τζάκι, αγάπη μου! Πόσο καιρό έχουμε να τα πούμε!»

«Ναι, το ξέρω. Είναι απараδέκτο. Αχ, Λινέτ, θέλω πάρα πολύ να σε δω».

«Ε, και γιατί δεν έρχεσαι; Θέλω να σου δείξω το σπίτι. Είναι το καινούργιο μου παιχνίδι».

«Αυτό ακριβώς είχα κατά νου».

«Ωραία, έλα με το πρώτο τρένο ή με αυτοκίνητο».

«Τέλεια, αυτό θα κάνω. Έχω ένα σαραβαλιασμένο διθέσιο. Το αγόρασα δεκαπέντε λίρες. Μερικές φορές πηγαίνει μια χαρά. Αλλά είναι με τις μέρες του. Εάν δεν έχω φτάσει εγκαίρως για το τσάι, να ξέρεις ότι το πέτυχα σε κακή μέρα. Τα λέμε, γλυκιά μου».

Η Λινέτ έβαλε το ακουστικό στη θέση του και επέστρεψε στην Τζοάνα.

«Ήταν η πιο παλιά μου φίλη, η Ζακλίν ντε Μπελφόρ. Ήμασταν μαζί στις καλόγριες, στο Παρίσι. Τρομερά άτυχη κοπέλα. Κόρη ενός Γάλλου κόμη και μιας Αμερικανίδας από τον Νότο. Ο πατέρας της έφυγε με μια άλλη γυναίκα και η μητέρα της έχασε όλη της την περιουσία στο Μεγάλο Κραχ. Η Τζάκι έμεινε απένταρη. Δεν ξέρω πώς τα βγάζει πέρα τα τελευταία δύο χρόνια».

Η Τζοάνα, που είχε μόλις βάλει τις τελευταίες πινελιές στο βαθυκόκκινο μανικιούρ της, έκανε λίγο πίσω κι έγειρε το κεφάλι της στο πλάι για να επιθεωρήσει το αποτέλεσμα.

«Χρυσή μου», είπε αργόσυρτα, «δεν το βρίσκεις κάπως ενοχλητικό όλο αυτό; Εγώ, πάντως, όταν η δυστυχία χτυπάει την πόρτα κάποιας φίλης μου, ξεκόβω αμέσως! Ακούγεται άκαρδο, το ξέρω, αλλά σε γλιτώνει από πολλούς μπελάδες αργότερα! Η που σου ζητούν όλη την ώρα δανεικά ή που πάνε κι ανοίγουν μαγαζί με ρούχα και μετά σε υποχρεώνουν να αγοράζεις τα τσίτια τους. Ή προσπαθούν να σου πλασάρουν χειροποίητα αμπαζούρ και μπατίκ φουλάρια».

«Δηλαδή, αν έμενα άφραγκη, θα με παρατούσες στη στιγμή;»

«Ναι, καλή μου, αυτό ακριβώς θα έκανα. Δεν μπορείς να πεις ότι δεν είμαι ειλικρινής! Μου αρέσουν μόνο οι επιτυχημένοι άν-

θρωποι. Και θα δεις ότι αυτό ισχύει σχεδόν για όλους: μόνο που οι περισσότεροι δεν τολμούν να το παραδεχτούν. Λένε απλώς ότι δεν αντέχουν άλλο τη Μέρι, την Έμιλι, την Πάμελα! *Τα προβλήματά της την έχουν κάνει τόσο πικρόχολη και παράξενη, την καημενούλα!*».

«Είσαι απίστευτα σκληρή, Τζοάνα!»

«Απλώς με ενδιαφέρει το κέρδος, όπως όλο τον κόσμο».

«Ε, λοιπόν, εμένα δε με ενδιαφέρει το κέρδος!»

«Για προφανείς λόγους! Δε χρειάζεται να κυνηγάς το προσωπικό όφελος, όταν έχεις καλοστεκούμενους μεσήλικες Αμερικανούς διαχειριστές να σου σκάνε ένα τεράστιο επίδομα κάθε τρίμηνο».

«Και κάνεις λάθος για τη Ζακλίν», συνέχισε η Λινέτ. «Δεν προσπαθεί να με ξεζουμίσει. Κάποτε θέλησα να τη βοηθήσω, αλλά δε με άφησε. Είναι τρομερά περήφανη».

«Και τότε προς τι η βιασύνη να σε δει; Πάω στοίχημα ότι κάτι θέλει. Περιμένε και θα δεις».

«Η αλήθεια είναι ότι ακουγόταν ταραγμένη από κάτι», παραδέχτηκε η Λινέτ. «Η Τζάκι πάντα αναστατωνόταν πανεύκολα. Κάποτε επιτέθηκε σε κάποιον με σουγιά!»

«Τι μου λες!»

«Σ' ένα αγόρι που πείραζε έναν σκύλο. Η Τζάκι προσπάθησε να το πείσει να σταματήσει, μα εκείνο συνέχιζε. Το τραβούσε και το χτυπούσε, αλλά εκείνο ήταν πολύ πιο δυνατό, οπότε στο τέλος η Τζάκι έβγαλε έναν σουγιά και του τον κάρφωσε. Της κακομοίρας έγινε!»

«Λογικό είναι. Ακούγεται πολύ άσχημη ιστορία!»

Η υπηρέτρια της Λινέτ μπήκε στο δωμάτιο. Μουρμούρισε μια συγγνώμη, πήρε ένα φόρεμα από την γκαρνταρόμπα κι έφυγε.

«Τι έχει η Μαρί;» ρώτησε η Τζοάνα. «Σαν κλαμένη μου φάβηκε».

«Η καημενούλα! Θυμάσαι που σου είχα πει ότι ήθελε να παντρευτεί κάποιον που εργάζεται στην Αίγυπτο; Δεν ήξερε πολλά για του λόγου του κι έτσι είπα να βεβαιωθώ πως ο τύπος είναι

εντάξει. Τελικά αποδείχθηκε ότι είναι ήδη παντρεμένος· με τρία παιδιά, παρακαλώ».

«Πρέπει να έχεις αποκτήσει ένα σωρό εχθρούς, Λινέτ».

«Εχθρούς;» Η Λινέτ φάνηκε να ξαφνιάζεται.

Η Τζοάνα έγνεψε καταφατικά, παίρνοντας ένα τσιγάρο από την ταμπακέρα της φίλης της.

«Εχθρούς, καλή μου. Είσαι τρομερά αποτελεσματική... και δε σε σταματάει τίποτα, όταν θέλεις να κάνεις το σωστό».

Η Λινέτ έσκασε στα γέλια.

«Χαζομάρες! Εγώ δεν έχω ούτε έναν εχθρό σε αυτόν τον κόσμο».

Τελικά, τα γεγονότα που δεν ταιριάζουν είναι τα πιο σημαντικά.

Η ειδυλλιακή ατμόσφαιρα μιας κρουαζιέρας στον Νείλο καταστρέφεται με ανατριχιαστικό τρόπο όταν η Λινέτ Ρίτζγουεϊ βρίσκεται πυροβολημένη στο κεφάλι. Ήταν νέα, όμορφη, μια κοπέλα που είχε τα πάντα – ώσπου έχασε τη ζωή της.

Ο Ηρακλής Πουαρό θυμάται αυτομάτως το ξέσπασμα μιας συνεπιβράτιδας του νωρίτερα: «Θέλω να κολλήσω το αγαπημένο μου πιστολάκι στο κεφάλι της και να τραβήξω απλώς τη σκανδάλη». Είναι δυνατόν όμως η λύση του μυστηρίου να είναι τόσο απλή;

Το πιο εξωτικό μυθιστόρημα της Άγκαθα Κρίστι κι ένα από τα πιο συναρπαστικά έργα που έγραψε ποτέ, το οποίο μεταφέρεται τώρα ξανά στον κινηματογράφο με σκηνοθέτη και πρωταγωνιστή τον Κένεθ Μπράνα.

 AGATHA
CHRISTIE

2 ΔΙΣΕΚΑΤΟΜΜΥΡΙΑ ΑΝΤΙΤΥΠΑ

Εκδόσεις ΨΥΧΟΓΙΟΣ
www.psichogios.gr

ISBN: 978-618-01-3105-5

9 786180 131055

ΚΩΔ. ΜΗΧ/ΣΗΣ: 22581

Γ Ι Α Α Ν Α Γ Ν Ω Σ Τ Ε Σ Μ Ε Α Π Α Ι Τ Η Σ Ε Ι Σ